

Hours - 3

Marks -100

- Note - 1. All Questions are compulsory...
2. All questions have internal choice.
3. Figures to the right indicate full marks.

- Q. No. 1. Attempt any two of the following. (20)
A. Discuss the reasons for environmental degradation.
B. Explain the causes, effects, and measures taken to control land pollution.
C. Discuss the meaning and causes of noise pollution
- Q. No. 2. Attempt any two of the following. (20)
A. Discuss the importance of Natural Resource Accounting.
B. Explain Green Gross Domestic Product (GGDP).
C. Explain the components and benefits of the System of Environmental-Economic Accounting(SEEA).
- Q. No. 3. Attempt any two of the following. (20)
A. Explain what are the characteristics and needs for sustainable development.
B. Explain SDG with special reference to India.
C. Explain the strategies of NMSA. Explain challenges in its implementation.
- Q. No. 4. Attempt any two of the following. (20)
A. Provide an overview of Environmental Laws in India.
B. Write about the functions of the Central Pollution Control Board.
C. Discuss about the Pradhan Mantri Ujjwala Yojana.
- Q. No. 5. Write the short notes on. (20)
A. Renewable resources
B. Challenges to Improve Sustainability in Business
C. Pillars of Smart City
D. Environmental Education Program in India.

OR

- Q. No. 5. Choose the write answer from the given options and rewrite the statement. (20)
1. Environmental resources are _____
A. the gross production value of the world's goods and services
B. the maintenance of the productivity of natural, produced, and human assets to the next generation
C. resources provided by nature
D. the total amount of solar energy converted into biochemical energy through plant photosynthesis
- 2 Increased levels of air pollution results in _____.
A. Soil erosion B. groundwater depletion C. Respiratory problems D. All of the above
- 3 which of the following is not a cause of environmental degradation
A. economic growth B. urbanization
C. population growth D. sustainable agriculture

- 4 _____ is the major cause of water pollution
A. mining activities B. drip irrigation C. forestation D. loss of biodiversity
- 5 Which of the following are the primary causes of water pollution?
A. Plants B. Animals C. Human activities. D. None of these
- 6 The SEEA was adopted in
A. 2012 B. 2014 C. 2016 D. 2018
7. In Green Growth Indicators, there are indicators groups.
A. 3 B.4 C.5 D.6
8. Green consumption is closely related to consumer behavior.
A. International B. National C. Sustainable D. stable
9. is concerned with development of ENRA.
A. EU B. USSR C. UK D. US
10. Consumers who are not environmentally conscious are called as
A. true black B. true brown C. true green D. true yellow
11. The Smart Cities Mission was launched on June 25,
A. 2001 B. 2010 C. 2015 D. 2011
12. In retrofitting, an area consisting of more than _____ acres are considered
A. 50 B. 5000 C. 500 D. 5
13. The implementation of the Mission at the city level is done by a _____ purpose vehicle.
A. Specific B. Smart C. special D. social
14. The term sustainable development was first coined in _____ at the United Nations Conference on Human Environment in Stockholm.
A. 1965 B. 1987 C. 1972 D. 1999
15. There are _____ SDG's
A. 10 B. 8 C. 17 D. 21
16. The Ministry of Environment and Forests launched the Environment Education, Awareness and Training Scheme in _____
A. 1991 B. 1986 C. 1983 D. 1988
17. 'Give-it-up' subsidy campaign was organized to complement _____
A. Pradhan Mantri Ujjwala Yojana B. Pradhan Mantri Jwala Yojana
C. Pradhan Mantri Jal Yojana D. Pradhan Mantri Jyoti Yojana
18. Central Pollution Control Board is headquartered in _____
A. Mumbai मुंबई B. Delhi दिल्ली C. Bhopal भोपाळ D. Kolkata कोलकाता
19. In India, National Council for Environmental Policy and Planning was set up under department of _____
A. Finance B. Human Resource C. Science and Technology D. Law
20. The second phase of the Ujjwala scheme was launched on August 10, _____.
A. 2019 B. 2020 C. 2021 D. 2022

वेळ - 3 तास.

गुण - 100

- प्रश्न 1. खालील कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (20)
- A. पर्यावरणीय न्हासाच्या कारणांची चर्चा करा.
B. जमीन प्रदूषणाचे कारणे, परिणाम व त्यावर नियंत्रण मिळविण्यासाठी केलेले उपाय स्पष्ट करा.
C. ध्वनी प्रदूषणाचा अर्थ व कारणांची चर्चा करा.
- प्रश्न 2. खालील कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (20)
- A. नैसर्गिक संसाधन लेखांकनाच्या महत्त्वाची चर्चा करा.
B. हरित सकल देशांतर्गत उत्पादन (GGDP) स्पष्ट करा.
C. पर्यावरण-आर्थिक लेखा प्रणाली (SEEA) चे घटक आणि फायदे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3. खालील कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (20)
- A. शाश्वत विकासाची वैशिष्ट्ये आणि गरजा काय आहेत ते स्पष्ट करा.
B. भारताच्या विशेष संदर्भात SDG स्पष्ट करा.
C. NMSA च्या रणनीती स्पष्ट करा, त्याच्या अंमलबजावणीतील आव्हाने स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4. खालील कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (20)
- A. भारतातील पर्यावरण विषयक कायद्यांचे विहंगावलोकन करा.
B. केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या कार्याबद्दल लिहा.
C. प्रधानमंत्री उज्वला योजने बद्दल चर्चा करा.
- प्रश्न 5. थोडक्यात टिपा लिहा. (20)
- A. अक्षय संसाधने
B. व्यवसायातील शाश्वतता सुधारण्यासाठी आव्हाने
C. स्मार्ट सिटीचे आधारस्तंभ
D. भारतातील पर्यावरण शिक्षण कार्यक्रम
- किंवा
- प्रश्न 5. खालील पैकी योग्य पर्यायांची निवड करून विधाने पुन्हा लिहा. (20)
1. पर्यावरणीय संसाधने म्हणजे
अ. जगातील वस्तू आणि सेवांचे एकूण उत्पादन मूल्य
ब. पुढील पिढीसाठी नैसर्गिक, उत्पादित आणि मानवी मालमतेची उत्पादकता टिकवून ठेवणे.
क. निसर्गाद्वारे प्रदान केलेली संसाधने
ड. सौर ऊर्जेची एकूणमात्रा वनस्पती प्रकाश संश्लेषणाद्वारा जैवरासायनिक उर्जेमध्ये रूपांतरितकेली
2. वायू प्रदूषणाच्या वाढीवपातळीचा परिणाम _____ मध्ये होतो.
अ. मातीची धूप ब. भूजलाचा न्हास क. श्वसनाच्यासमस्या ड. वरीलसर्व
3. खालील पैकी कोणते पर्यावरणाच्या न्हासाचे कारण नाही.
अ. आर्थिकवृद्धी ब. शहरीकरण क. लोकसंख्येची वाढ ड. शाश्वतशेती
4. _____ हे जल प्रदूषणाचे प्रमुख कारण आहे.
अ. खाणउपक्रम ब. ठिबकसिंचन क. वनीकरण ड. जैवविधितेचे नुकसान

5. खालील पैकी कोणते जल प्रदूषणाचे प्राथमिक कारणे आहेत?
अ. वनस्पती ब. प्राणी क. मानवी क्रिया कलाप ड. यापैकी नाही
6. SEEA मध्येदत्तकघेण्यातआले.
अ. 2012 ब. 2014 क. 2016 ड. 2018
7. ग्रीन ग्रोथइंडिकेटर मध्ये, इंडिकेटर गट आहेत.
अ. 3 ब. 4 क. 5 ड. 6
8. हिरवा उपभोग हा ग्राहकांच्या वर्तनाशी जवळचा संबंध आहे.
अ. आंतरराष्ट्रीय ब. राष्ट्रीय क. टिकाऊ ड. स्थिर
9. ईएनआरएच्या विकासाशी संबंधित आहे.
अ. EU ब. USSR क. UK ड. US
10. पर्यावरणा बाबत जागरूक नसलेल्या ग्राहकांना म्हणतात.
अ. खरे काळा ब. खरे तपकिरी क. खरे हिरवे ड. खरे पिवळे
11. 25 जून _____ रोजी स्मार्ट सिटी मिशन लॉच करण्यात आले.
अ. 2001 ब. 2010 क. 2015 ड. 2011
12. रेट्रो फिटिंगमध्ये, _____ एकर पक्षा जास्त क्षेत्राचा समावेश केला जातो.
अ. 50 ब. 5000 क. 500 ड. 5
13. शहर स्तरावर मिशनची अंमल बजावणी _____ उद्देश वाहना द्वारे केली जाते.
अ. विशिष्ट ब. हुशार क. विशेष ड. सामाजिक
14. शाश्वत विकास हा शब्द प्रथम _____ मध्ये स्टॉक होम येथील मानवी पर्यावरणावरील संयुक्त राष्ट्रपरिषदेत वापरण्यात आला.
अ. 1965 ब. 1987 क. 1972 ड. 1999
15. _____ SDG आहेत
अ. 10 ब. 8 क. 17 ड. 21
16. पर्यावरण आणि वनमंत्रालयाने पर्यावरण शिक्षण, जागरूकता आणि प्रशिक्षण योजना _____ मध्ये सुरू केली
अ. 1991 ब. 1986 क. 1983 ड. 1988
17. _____ ला पूरक म्हणून 'अनुदानत्याग' मोहीम आयोजित करण्यात आली होती.
अ. प्रधानमंत्री उज्वला योजना ब. प्रधानमंत्री ज्वाला योजना
क. प्रधानमंत्री जल योजना ड. प्रधानमंत्री ज्योती योजना
18. केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळाचे मुख्यालय _____ येथे आहे.
अ. Mumbai मुंबई ब. Delhi दिल्ली क. Bhopal भोपाळ ड. Kolkata कोलकाता
19. भारतात, राष्ट्रीय पर्यावरण धोरण आणि नियोजन परिषदेची स्थापना _____ विभागांतर्गत करण्यात आली.
अ. वित्त ब. मानवसंसाधन क. विज्ञान आणि तंत्रज्ञान ड. कायदा
20. उज्वला योजनेचा दुसरा टप्पा 10 ऑगस्ट, _____ रोजी सुरू करण्यात आला.
अ. २०१९ ब. २०२० क. २०२१ ड. २०२२